

באילנות,

”טפיי”, שהוא לשון ריבוי],

קא משמע לך, דאם רוצה האריס ליטול באילנות ובעבור זה להוסיף על שכר הבעלים, **איבעי ליה לאריס לפרושי ליה:**

שנינו במשנה: **כשם שחולקין האריס ובעל השדה בתבואה, כך חולקין בתבן ובקש:**

אמר רב יוסף: אף על פי ששנינו צריך בעל הבית לחלוק עם האריס גם בתבן, הכל תלוי במנהג, ובבבל נהיגו **דלא יהיבי תיבנא לאריסא!**

למאי נפקא מינה? דאי איכא איניש דיהיב תבן לאריס במקום שלא נהגו ליתן, אין זה אלא שבעל עין יפה הוא, ולא גמרינן מיניה, אין ללמוד ממנו שיש לנהוג כן.

ועתה מבארת הגמרא אלו עבודות בשדה מוטלות על הבעלים ואלו על האריס.

אמר רב יוסף: בוכרא, את עשיית הגבול, כעין חומה, סביב לשדה, הנקרא בוכרא [וכך היה מנהגם בבנין החומה, היו עושים חריץ מסביב לשדה, ומן העפר שהוציאו מהחריץ היו מקימים תלולית עפר מסביב, על גבול השדה].

וטפתא, וכן את עשיית הטפתא על הבוכרא, לאחר שנידוש עפר הבוכרא, היו מוסיפים עליו עוד עפר [הנקרא טפתא, כמו

וארכבתא, וכן את נתינת העפר בפעם שלישית, הנקראת ארכבתא, שרוכב העפר השלישי מעל כולם.

וכן את עשיית **קני דחיזרא,** שהם קנים שנועצים אותם בקרקע, ועליהם תולים קוצים או נסרים בתור מחיצה לשדה.

כל אלו הם על חשבון הוצאותיו **דבעל הבית** הם.

ואילו את החיזרא **גופיה** [הקוצים והנסרים], חובתו **דאריסא** הוא להתקינה.

כללא דמילתא, כל דבר שעיקרו **בלמא,** שהוא עיקר הסייג והשמירה על השדה, הרי זה מחובתו **דבעל הבית** להתקינו.

אבל דבר העשוי רק לשם **נטירותא יתירתא,** לתוספת שמירה כדי שלא יצטרך לשמור את השדה כלל, ⁽¹¹⁾ מחובתו **דאריסא** הוא להתקינו.

ואמר רב יוסף: מרא, קרדום שחופרים בו, **וזבילא,** כלים שנושאים בהם עפר, **ודוולא,** דלי להשקות השדה, **וזרנוקא,** נוד שדולים בו מים, במקום שדרכם לדלות מים בנודות, מחובתו **דבעל הבית** לקנותם לצורך עבודת השדה.

11. אבל הטור עצמו סובר שחוכר פטור, וביאר הבית יוסף כיוון שהמחכיר משלם סכום קצוב בין יגדל הרבה בין יגדל מעט אין לבעלים עסק עמו. ובהגהות הגר"א [יד] דייק בדברי רש"י [ד"ה ושניהם] שדעתו כהטור, עיין שם.

11. הטור [סימן שכ] הביא דעת הרמ"ה והרמב"ם שאף על חוכר לתקן נטירותא יתירא. וביאר הבית יוסף שמאחר ועל החוכר לתת לבעל הבית ממה שגדל בשדה הרי הוא כאריס לענין שיכול בעל הבית לכופו לתקן שמירה יתירא.